

NHỮNG NỮ ANH HÙNG TIÊU BIỂU TRONG LỊCH SỬ VIỆT NAM

Nếu nói phụ nữ là một kiệt tác nghệ thuật, một kì quan mà Thượng đế ban tặng cho thế giới thì quả là không sai nhưng sẽ là chưa đủ nếu thiếu đi những lời chúc ngọt ngào dành cho phái đẹp nhân ngày Quốc tế Phụ nữ. Cho phép tôi được chúc các cô, các chị, các em nữ của trường THPT Cao Bá Quát – Quốc Oai và toàn thể chị em phụ nữ luôn xinh đẹp, mạnh khỏe và hạnh phúc. Nhân ngày 8/3, tôi cũng xin có một đóng góp nho nhỏ để chúng ta cùng nhìn lại trang sử hào hùng của phụ nữ Việt Nam, từ đó thêm yêu mến và trân trọng hơn những người phụ nữ.

1. Nữ vương đầu tiên trong lịch sử dân tộc.

Danh hiệu này dành cho hai chị em Trưng Trắc, Trưng Nhị, hai người phụ nữ anh hùng, đã quả cảm phát động và lãnh đạo nhân dân khởi nghĩa, vùng lên đập tan chính quyền đô hộ của nhà Đông Hán, xưng vương và lập nên nền độc lập tự chủ trong vòng ba năm sau hơn 200 năm đắm chìm dưới ách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc.

2. Lê Chân (20-43):

Nữ tướng sinh ra ở làng An Biên, huyện Đông Triều, xứ Đông (nay thuộc xã Thủy An, huyện Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh). Bị viên thái thú Tô Định hung ác hãm hại bố mẹ, nợ nước, thù nhà, bà chiêu mộ quân sĩ, ngày đêm luyện tập, chờ cơ hội báo thù. Biết tin Hai Bà Trưng dựng cờ khởi nghĩa, bà hết lòng đi theo. Kháng chiến thắng lợi, Lê Chân được giao trọng trách Chưởng quân binh quyền nội bộ, đóng đại bản doanh ở Giao Chỉ và trấn thủ miền Đông Bắc. Năm 41, nhà Hán sai Mã Viện làm Phục Ba tướng quân, chỉ huy đại binh đánh nước ta. “Lê Chân cùng Hai Bà Trưng và nhiều nữ tướng khác đã tham gia những trận đánh ác liệt ở vùng hồ Lãng Bạc (Bắc Ninh) ngày nay. Trận đánh phá vây ở Cẩm Khê, Hai Bà Trưng và nữ tướng Lê Chân đã hy sinh. Không chỉ có công đánh giặc

cứu nước, bà còn có công chiêu mộ dân phu, khai khẩn đất hoang, lập vùng đất thuộc TP Hải Phòng ngày nay.

3. Lê Thị Hoa (243)

Theo ghi chép của thần tích đền Thượng Linh, nữ tướng Lê Thị Hoa sinh ra ở huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định. Chồng bị Tô Định hãm hại, bà phải trốn vào vùng Nga Sơn (Thanh Hóa). Biết tin Hai Bà Trưng phát động khởi nghĩa, bà đem toàn bộ lực lượng của mình, gồm trên 2.000 người, hăng hái tham gia. Sau khi đánh đuổi được Tô Định, bà xin trở lại với vùng Nga Sơn tổ chức khai hoang. Năm 43, Mã Viện đem đại binh sang đàn áp, bà lại đem lực lượng của mình ra chống trả rất quyết liệt cho đến khi anh dũng hy sinh. Hiện nay, xã Nga Thiện, huyện Nga Sơn còn có đền thờ cùng đôi câu đối phản ánh rất rõ lý tưởng của bà: *Thề trả mối thù với Tô Định, trừ khử giặc Bắc / Giữ nghĩa phò Trưng Vương, khôi phục nước Nam.*

4 Triệu Thị Trinh (225-248)

Nối tiếp tinh thần của Hai Bà Trưng, sau gần 2 thế kỷ, vùng núi Cửu Chân (Thanh Hóa) xuất hiện phụ nữ anh hùng khác là Triệu Thị Trinh. Lời tuyên thệ của bà đã đi vào sử sách: "Tôi chỉ muốn cưới cơn gió mạnh, đập luồng sóng dữ, chém cá kình ở biển Đông, lấy lại giang sơn, dựng nền độc lập, cởi ách nô lệ, chứ không chịu khom lưng làm tì thiếp cho người". Không cam chịu làm phận lẽ cho viên quan Đông Ngô cai trị, bà cùng anh trai là Triệu Quốc Đạt trốn lên núi, dấy binh khởi nghĩa, đánh đuổi quân đô hộ. Nhận xét về bà, chính sử nhà Nguyễn viết: "Con gái nước ta có nhiều người hùng dũng lạ thường. Bà Triệu Ấu thật xứng đáng là người sánh vai được với Hai Bà Trưng".

5. Dương Khoan Khoáng (?-546)

Bà quê ở trang Báo Văn, xứ Hồ Kì (tỉnh Vĩnh Phúc ngày nay), được xem là nữ tướng nổi tiếng, có công lớn cùng Lý Nam Đế lập nước Vạn Xuân. Khi thành Gia Ninh vỡ, vua Lý Nam Đế vào miền Khuất Lão tập hợp lực lượng, nữ tướng Dương Khoan Khoáng vẫn cùng đạo quân của mình đánh giặc, chiến đấu dũng cảm trong suốt hai năm (545-546) cho đến khi bị trọng thương và hy sinh trong trận chiến tại Yên Lạc. Sau khi bà mất, nhân dân nhớ ơn Khoan Khoáng, nhiều nơi lập đền thờ. Các triều đại sau này truy phong bà làm “Đệ nhị á nường Khoan Khoáng đại vương mỹ mạo linh dung”.

6. Phạm Thị Uyển (?-722)

Bà Phạm Thị Uyển, vợ Mai Hắc Đế, được xem là hoàng hậu đầu tiên trong lịch sử nước ta từng cầm quân đánh giặc. Theo sử sách, bà quê ở quận Nam Xương (Cầu Giấy, Hà Nội ngày nay). Vốn là người có chí khí, văn võ song toàn, am hiểu binh thư, sách lược đánh trận, bà thường bàn luận việc cơ mật với Mai Thúc Loan. Khi nhà Đường mang 100.000 quân sang đàn áp khởi nghĩa, bà Phạm Thị Uyển đưa binh thuyền bày trận trên sông Tô Lịch, chiến đấu dũng cảm. Khi sức cùng lực kiệt, bà cùng số ít binh tướng nhảy xuống sông Tô Lịch tự vẫn.

7. Ngọc Dung công chúa (?-1426)

Theo sử sách, bà Lê Thị Ngọc Dung, quê ở huyện Thái Thụy, tỉnh Thái Bình ngày nay. Bà nổi tiếng xinh đẹp, văn hay, giỏi võ. Biết tin Lê Lợi dựng cờ khởi nghĩa ở Lam Sơn, bà đứng ra tổ chức đội dân binh, chuẩn bị vũ khí, lương thảo, tìm đường vào Lam Sơn. Thấy công quyền, cung kiếm của Ngọc Dung đều giỏi, dung nhan xinh đẹp, lại mang họ Lê, Lê Lợi nhận làm con gái nuôi, sau lại phong làm tả hữu tỳ tướng, giao cho trọng trách lập căn cứ đánh giặc ở vùng ven biển Sơn Nam Hạ. Năm 1426, bà hy sinh trong trận quyết chiến với quân thù tại cửa Đại Toàn. Khi Lê Lợi lên ngôi vua, đã truy phong bà là “Biên thức đoan trang, trinh thực từ hòa, đoan chính Phương Nương đại vương”, cho lập đền thờ phụng. Người dân tôn bà là thành hoàng với duệ hiệu là “Thánh mẫu, đương cảnh Thành hoàng Ngọc Dung công chúa”.

8. Nguyễn Thị Bành (?-?)

Trong lịch sử Việt Nam, đóng giả thành nam nhi để ra trận chỉ có bà Nguyễn Thị Bành. Đây là nữ tướng nổi tiếng trong cuộc khởi nghĩa Lam Sơn, vợ của Nguyễn Chích. Trong suốt cuộc đời mình, bà Nguyễn Thị Bành luôn sát cánh cùng chồng. Nhờ tài trí của bà, Nguyễn Chích nhiều lần thoát khỏi vòng vây của kẻ thù. Bà và Nguyễn Chích còn huấn luyện được đội quân bò câu nổi tiếng trong lịch sử, lập được nhiều chiến công. Sau khi nhà Lê thành lập, có những lúc Nguyễn Chích gặp bất lợi trên quan trường, bị phê truất, bà động viên, an ủi, sát cánh cùng chồng.

9. Bùi Thị Xuân (1760-1802)

Bà vốn người làng Xuân Hòa (Bình Định ngày nay), nổi tiếng về nhan sắc, sức mạnh, thích đóng giả làm con trai, múa kiếm, đi quyền. Sau khi kết duyên cùng Trần Quang Diệu, vợ chồng bà là trụ cột, khai quốc công thần của nhà Tây Sơn. Cả 2 góp công lớn, giúp vua Quang Trung - Nguyễn Huệ đánh tan quân Xiêm (năm 1785) và quân Thanh (năm 1789).

10. Nguyễn Thị Minh Khai- Nữ cộng sản đầu tiên.

Nguyễn Thị Minh Khai là một nữ chiến sĩ cộng sản tiên bối trên quê hương Xô viết, người đã làm rạng danh truyền thống cách mạng của phụ nữ Việt

Nam. Cô sinh năm 1910 tại Vinh (Nghệ An), năm 1927 gia nhập Tân Việt cách mạng Đảng.

Năm 1929 thoát ly gia đình đi hoạt động cách mạng ở Trung Hoa. Năm 1935 vào học trường Đại học Phương Đông tại Liên Xô cũ, cùng với Lê Hồng Phong là đại biểu chính thức của Đảng Cộng sản Đông Dương tham dự Đại hội VII Quốc tế cộng sản. Năm 1937, cô về nước hoạt động. Sau khi Khởi nghĩa Nam kỳ thất bại, cô bị giặc Pháp bắt năm 1940 và bị thực dân Pháp kết án tử hình và bị xử bắn tại Ngã ba Giồng, Hóc Môn năm 1941.

11. Nguyễn Thị Chiên- Nữ anh hùng đầu tiên của quân đội nhân dân Việt Nam

Nguyễn Thị Chiên sinh năm 1930 tại huyện Kiến Xương, tỉnh Thái Bình. Bà là Trung tá quân đội nhân dân Việt Nam và Nữ Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân đầu tiên của Quân đội Nhân dân Việt Nam. Trong kháng chiến chống Pháp, bà đã xây dựng và chỉ huy đội nữ du kích Tán Thuật (Thái Bình). Hoạt động hiệu quả, táo bạo dũng cảm, nổi tiếng với chiến tích “tay không bắt giặc”, bà được tặng thưởng nhiều Huân chương, Huy chương chiến công.

Bác Hồ và các Anh hùng Chiến sĩ Thi đua tại Việt Bắc năm 1952 (Anh hùng Nguyễn Thị Chiên đứng thứ 5 từ trái qua)

12. Đinh Thị Vân- Nữ đại tá tình báo giỏi nhất

Đinh Thị Vân là một Đại tá Quân đội Nhân dân Việt Nam. Bà là một tình báo viên nổi tiếng trong Chiến tranh Việt Nam, được Nhà nước Việt Nam phong tặng danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân.

Với tính cách thông minh, nhanh nhẹn, kiên trung, xây dựng được mạng lưới tình báo vững chắc, bà đã cung cấp kịp thời cho Trung ương Đảng nhiều tin tức về các cuộc can quét của Mỹ ngụy vào đầu não kháng chiến của ta ở miền Đông Nam bộ. Hệ thống tình báo của bà phục vụ đắc lực cho các kế hoạch tấn công của quân đội ta từ Tết Mậu Thân 1968 đến khi miền Nam được hoàn toàn giải phóng năm 1975.

Anh hùng - Đại tá tình báo Đinh Thị Vân

13. Võ thị Sáu- Nữ Anh hùng lực lượng vũ trang trẻ nhất

Chị Võ Thị Sáu (1933-1952) xứng đáng với danh hiệu này. Ngay từ năm 15 tuổi, chị đã hăng hái tham gia cách mạng, lập nhiều chiến công vang dội. Tháng 5/1950, bị giặc Pháp bắt, tra tấn dã man nhưng chị vẫn giữ vững khí tiết của người chiến sĩ cách mạng. Năm 1952, giặc đày chị ra Côn Đảo và hành quyết. Năm 1993, Nhà nước đã trân trọng truy tặng chị Huân chương chiến công hạng Nhất và danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang.

14. Nguyễn Thị Định- Nữ tướng duy nhất của Việt Nam ở thế kỷ XX

Những người từng biết đến thiếu tướng Nguyễn Thị Định, hay còn được gọi với cái tên trìu mến là “bà ba Định” đều cho rằng, bà thật xứng đáng với 8 chữ vàng mà Bác Hồ trao tặng phụ nữ Việt Nam “Anh hùng, bất khuất, trung hậu, đảm đang”. Còn Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: “Phó Tư lệnh giải phóng miền Nam là cô Nguyễn Thị Định. Cả thế giới chỉ nước ta có vị tướng quân gái như vậy. Thật là vẻ vang cho miền Nam, cho dân tộc ta

15. Anh hùng Tạ Thị Kiều

Tạ Thị Kiều (tức Mười Lý) sinh năm 1938, dân tộc Kinh, quê xã An Thạnh, huyện Mỏ Cày, tỉnh Bến Tre, tham gia hoạt động cách mạng ở địa phương từ năm 1958, nhập ngũ tháng 11 năm 1963. Khi được tuyên dương Anh hùng đồng chí là cán bộ ban chỉ huy quân sự huyện Mỏ Cày, đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam.

Xuất thân từ một gia đình có truyền thống yêu nước (cha, anh đều đi hoạt động cách mạng, gia đình là cơ sở nuôi cán bộ bí mật), Tạ Thị Kiều sớm được giác ngộ, căm thù giặc Mỹ và bè lũ tay sai đàn áp nhân dân, chia cắt đất nước, đồng chí đã tích cực, hăng hái hoạt động và trở thành người cán bộ nòng cốt trong phong trào cách mạng ở địa phương. Đồng chí đã tổ chức và tham gia 107 lần đấu tranh chính trị trực diện với địch, chiến đấu 33 trận, diệt 7 tên địch, bắn bị thương 11 tên, bắt sống 13 tên, thu 24 súng các loại. Trong chiến đấu, Tạ Thị Kiều luôn luôn bình tĩnh, dũng cảm, chỉ huy vững vàng, gan dạ và mưu trí.

Tạ Thị Kiều luôn luôn gương mẫu, xung phong đi đầu trong mọi công tác, tận tình gắn bó với nhân dân, đoàn kết, thương yêu, giúp đỡ đồng đội, được quần chúng mến phục, tin yêu. Đồng chí đã được tặng thưởng 1 Huân chương Chiến công Giải phóng hạng nhì và 2 năm liền (1963 - 1964) là Chiến sĩ thi đua của quân khu.

Ngày 5 tháng 5 năm 1965, Tạ Thị Kiều được Ủy ban trung ương Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam tặng thưởng Huân chương Quân công Giải phóng hạng ba và danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân giải phóng.

16. Võ Thị Thắng người sinh viên yêu nước can đảm.

Đây là hình ảnh của người sinh viên yêu nước, chiến sĩ biệt động Võ Thị Thắng với “Nụ cười chiến thắng” nổi tiếng tại phiên tòa của Mỹ ngày năm 1968.

Võ Thị Thắng trước 1975 là sinh viên Sài Gòn, tham gia đấu tranh biểu tình chống chính quyền bị bắt và bị kết án 20 năm tù. Khi bị kết án Võ Thị Thắng có nói một câu được cho là rất nổi tiếng đó là "...tôi chỉ sợ chính quyền của các ông không tồn tại nổi đến khi tôi mãn hạn tù". Khi Võ Thị Thắng bị dẫn giải về nhà lao, có nhà báo đã chụp được bức ảnh Võ Thị Thắng mỉm cười đứng giữa hai lính dẫn giải.

(Bức ảnh "Nụ cười chiến thắng" Võ Thị Thắng)

“ Anh hùng, bất khuất, trung hậu, đảm đang” là tám chữ vàng mà Bác Hồ đã dành tặng cho phụ nữ Việt Nam. Nó đã trở thành truyền thống quý báu của chị em phụ nữ. Truyền thống đó được gìn giữ và phát huy cho tới ngày nay. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, mặt trận nào chị em phụ nữ đều hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ của họ. Chúng ta, những mày râu của trường Cao Bá Quát nói riêng và phái nam nói chung chúc cho chị em có thật nhiều sức khỏe, và luôn chung vai sát cánh, ủng hộ chị em để chị em luôn cảm thấy an tâm và hạnh phúc.

Bài viết này thay lời cảm ơn của tôi tới phái đẹp đã luôn yêu thương, khoan dung và nắm chặt tay đàn ông chúng tôi trên con đường hạnh phúc.

Người thực hiện: Đỗ Kế Thành

Duyệt: DangNguyen